

SVATOJÁNSKÉ PAMÁTKY

Kláster, kostel Narození sv. Jana Křtitele a věž

2

Budova bývalého kláštera

Svatojánský benediktýnský klášter byl založen v roce 1020 (podle klášterního urbáře ze 14. století, podle jiného údaje v roce 1033) jako pobočka mateřského benediktýnského kláštera na Ostrově u Davle. Mateřský klášter nedaleko Prahy však byl v roce 1420 zničen husity. I přes veškerou snahu o obnovení se již z této pohromy nevzpamatoval. Proto opat Jan V. v roce 1517 definitivně přemístil sídlo kláštera do Sv. Jana pod Skalou. Vznikly zde první dřevěné a kamenné budovy s jeskynním kostelem. Po třicetileté válce došlo v Čechách k rozkvětu. Také ve Sv. Janě se započalo s výstavbou nového kláštera s poutním kostelem. Byli pozváni jedni z nejvýznamnějších barokních architektů Carlo Lurago (mezi lety 1671-1678) a Kilián Ignác Dientzenhofer (mezi lety 1726-1731), kteří vystavěli na místě starých budov nový klášterní komplex v podobě, v jaké ho známe dnes. Jedinými umělecky zdobenými místnostmi klášterního konventu jsou dnes dva starobylé sály – bývalý refektář a prelatura, které jsou dekorované freskami a štuky. V roce 1785 císař Josef II. klášter zrušil. Budova kláštera poté byla několik let neúspěšně využívána k průmyslovým účelům (koželužna, tkalcovna). Po roce 1819 klášter koupila šlechtická rodina Bergerů, která z něj učinila rodinné sídlo a přeměnila jej na zámek, tzv. „Svatojánský velkostatek“. Mezi lety 1904-1912 v býv. klášteře fungovaly malé vodoléčebné lázně. V meziválečném období (1914-1942) zde byl učitelský ústav Bratří škol křesťanských. Po převratu v r. 1948 komunisté v klášteře zřídili tábor nucených prací a věznic. V roce 1955 byla věznice zrušena a přestavěna na policejní školu, ve které byli později školeni také příslušníci Státní bezpečnosti. Nakonec budova sloužila jako archiv ministerstva vnitra. Po sametové revoluci v roce 1989 v archivu docházelo k zahazování stop a pálení dokumentů StB. Od roku 1995 v budově někdejšího kláštera působí Vyšší odborná škola pedagogická.

Kostel Narození sv. Jana Křtitele

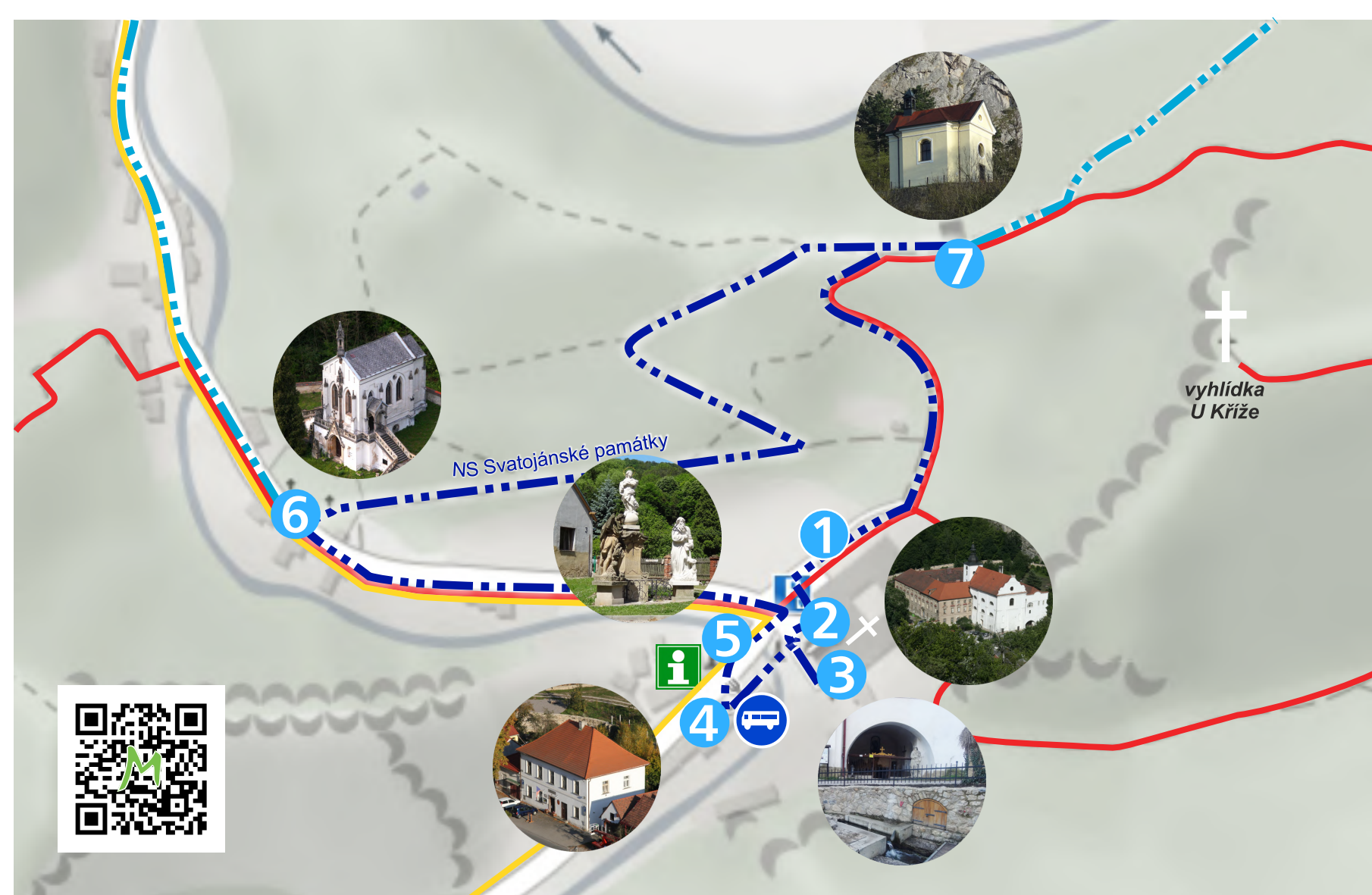
K areálu benediktýnského kláštera neodmyslitelně patří i raně barokní kostel Narození sv. Jana Křtitele. Byl postaven v letech 1657-1661 na místě starého, pozdně gotického kostela. Plány na stavbu kostela zhotovil slavný italský architekt Carlo Lurago.

ZASTAVENÍ NAUČNÉ STEZKY

- 1 Svatý Jan pod Skalou – úvodní zastavení
- 2 Klášter, kostel Narození sv. Jana Křtitele a věž
- 3 Jeskyně a studánka sv. Ivana
- 4 Svatojánské muzeum – budova staré školy
- 5 Mariánské sousoší a býv. Panský hostinec
- 6 Kaple sv. Maxmiliána – hrobka rodiny Bergerů
- 7 Kaple Povýšení sv. Kříže a renesanční sousoší
- 8 Zvonička v Sedlci a kaple sv. Ivana

— Základní okruh 1,4 km (30–45 min)
— Základní okruh + Sedlec 3,4 km (1 hodina)

Kostel je postaven na nepevném šterkopískovém podloží, a proto byl v minulosti několikrát staticky zajišťován. První zásah provedl již 50 let po dostavbě architekt Kryštof Dientzenhofer. Posledním krokem z řady oprav bylo celkové statické zajištění kostela v r. 2007. Tento náročný zásah byl úspěšně proveden za pomoci nejmodernějších technologií a byl financován převážně z Programu záchrany architektonického dědictví. Interiér kostela je vybaven barokním mobiliářem. Dominují mu tři bohatě umělecky zdobené oltáře a náhrobek sv. Ivana. Největší kostel na Berounsku dodnes slouží jako významné poutní místo a je hojně navštěvován turisty.

Kostelní věž

Samostatnou památkou je 43 m vysoká starobylá kostelní věž z r. 1600, která je nejstarší stavbou v areálu kláštera. Na věži jsou umístěny čtyři velké zvony, z nichž jeden patří k nejstarším zvonům v Čechách. Pochází z původního kláštera na Ostrově, v jehož troskách byl nalezen. Je pozoruhodný tím, že nese **nejstarší český nápis na zvonu:**

„**Ve jméno Matky Božie A.D. 1404.**“

V roce 2018 byl areál zdejšího kláštera vyhlášen Národní kulturní památkou a zařadil se tak mezi nejvýznamnější kulturněhistorická místa v zemi.

Svatojánská společnost z.s.

Středočeský kraj

www.svatyjan.cz

@obecsvatyjanpodskalou

@svatyjan.cz